

บทที่ 13 มนุษย์กับศาสนา

1. กำเนิดศาสนา = กลัว / ไม่รู้ / ชดเชยเมื่อตนมีทุกข์
 - มนุษย์โบราณกับร่องรอยศาสนา
 - ศาสนามีก่อนประวัติศาสตร์ = ภาพสีตามผนังถ้ำ / เชื้อในสิ่งที่อยู่เบื้องหลังธรรมชาติ
 - ศาสนาก่อรูปร่างเมื่อสู่ยุคประวัติศาสตร์
 - ศาสนาเป็นส่วนสำคัญของชีวิต
 - ทำให้ฝึกจิตใจ รู้จักการเสียสละ / แต่มีข้อจำกัด → แต่งงานกันไม่ได้ + เป็นข้อแตกแยกทางศาสนา
 - คำจูงสังคม + ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์
2. ความสัมพันธ์ของศาสนากับสังคม
 - ศาสนาช่วยสลายขอบเขตการรวมฝูง
 - ศาสดาตาย = คำสอน + ศาสดา = ความศักดิ์สิทธิ์
 - นักบวช = ตัวแทนเชื่อมคำสอน+ ประชาชน
 - เป็นสถาบันทางสังคม
3. ศาสนาที่สำคัญของโลก
 - (1) ฮินดู
 - มีอิทธิพลกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ / ครอบงำไทยตั้งแต่ยุคสุโขทัย / อิทธิพลต่อราชสำนัก
 - ความคิดโลกภายนอก
 - คัมภีร์ฤคเวท(เล่มแรก) : พหุเทวนิยม → บูชาสภาวะนามธรรม (พรหมัน)
 - หัวใจสำคัญ 4 คัมภีร์
 ๑. ฤคเวท = สรรเสริญพระเจ้า
 ๒. สามเวท = กวายน้ำโสมพระอินทร์ + ชั้บกล่อมเทพเจ้า
 ๓. ยชุรเวท = ระเบียบบรูชาลัยณ์ + บวงสรวง
 ๔. อาถรรพเวท = รวมคาถาอาคม
 - พรหมณ์ = ปาก
 - กษัตริย์ = แขน
 - ไวศยะ = หน้าอก
 - ศูทร = ตีน
 - หัวใจสำคัญ
 - พรหมัน → พระพรหม = ผู้สร้าง / วิษณุ = รักษา / ศิวะ = ทำลาย

- ทักษะเกี่ยวกับมนุษย์
 - อาศรม 4
 ๑. เรียน / พรหมจรรย์
 ๒. สร้างฐานะ สืบทายาท / คฤหัสถ์
 ๓. วิเวกตามป่าเขา 2 / วานปรัสถ์
 ๔. สงบทางใจ / สันยาสิ

(2) พุทธ

- โลกทัศน์
 - เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
 - ไม่เชื่อเรื่องพระเจ้า
- ความคิดเรื่องโลกภายนอก
 - ไตรลักษณ์ = ลักษณะของธรรมชาติ
- กฎแห่งกรรม
 - เป็นไปตามหลักการอิงอาศัยกันและกัน (ปฏิจจสมุปบาท) เพราะสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงมี สิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี
- จุดมุ่งหมายของชีวิต
 - ทำสาเหตุแห่งทุกข์ให้หมดไป

(3) คริสต์

- โลกทัศน์
 - พระเจ้า + ความรัก
 - ศาสนาคริสต์เข้าไทยสมัยอยุธยา
- ความคิดเรื่องโลกภายนอก
 - ทรงสร้างทุกอย่างบนโลกมนุษย์
 - ทรงมอบให้มนุษย์ดูแล
- ความคิดเกี่ยวกับมนุษย์
 - มนุษย์มีบาป เพราะเชื่อปีศาจ (งู)
 - พระเจ้าส่ง "อับราฮัม" เป็นผู้นำรอด → บัญญัติ 10 ประการ → โมเสส
 - ชาวยิวไม่ใส่ใจ → พระเยซูคริสต์มาสอนมนุษย์รักษาสัญญา → พันธะสัญญากับพระเจ้า
- ชีวิตและจุดมุ่งหมาย
 - กลับสู่ความสัมพันธ์กับพระเจ้า

- รักพระเจ้าอย่างสุดใจ + รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง
- ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- พิธีกรรมชาวคริสต์
 - ก. ศีลล้างบาป = ล้างบาปให้บริสุทธิ์ก่อนนับถือคริสต์
 - ข. สीलกำลัง = "การบรรลุนิติภาวะทางความเชื่อ"
 - ค. ศีลมหาสนิท
 - ง. ศีลสารภาพบาป
 - จ. ศีลเจิมผู้ป่วย
 - ฉ. ศีลสมรส

(4) อิสลาม

- อิสลาม
 - อิสลาม = ยอมมอบตนตามประสงค์ของผู้เป็นเจ้าของโดยสิ้นเชิง
 - มุสลิม = ผู้ยอมมอบตนตามประสงค์ของพระเจ้าโดยสิ้นเชิง
 - ศาสนา = เอกเทวนิยม
 - นับถือพระองค์เดียว = พระอัลลอฮ์
 - ศาสดา = นบีมุฮัมมัด → นบี = ผู้แทนอัลลอ / มุฮัมมัด = ได้รับการสรรเสริญ
- โลกทัศน์
 - พัฒนาจาก "ยิว"
 - นามพระเจ้าเหมือนคริสต์
 - มีอิทธิพลการปกครองรัฐ
 - ไทยอนุญาตให้ใช้กฎหมายอิสลามได้
- คัมภีร์
 - คัมภีร์เก่าคริสต์
 - คัมภีร์อัล-กุรอาน
- ความคิดเรื่องโลกภายนอก
 - เปลี่ยนแปลงสม่ำเสมอ
 - พระเจ้าเป็นนายช่างอันยอดเยี่ยม
- ความคิดเกี่ยวกับมนุษย์
 - พระเจ้าสร้างโลก มอบให้คน
- หลักคุณธรรมกับการดำเนินชีวิต

- การกระทำที่อนุญาต (ชะลาด) = การอนุญาตทำความดี / ความดี = สิ่งใดที่บัญญัติว่าดีถึงดี
- ไม่อนุญาต (ชะรวม)
- วิธีชีวิตและจุดมุ่งหมาย
 - ปริญญาตน = “ไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์”
 - การละหมาด 5 เวลา
 ๑. รุ่ง(ซุบหฺ)
 ๒. กลางวัน(ดูฮฺริอ)
 ๓. เย็น(อะซฺว)
 ๔. พบค่ำ(มักริบ)
 ๕. ค่ำ(อิซา)
 - ถือศีลอด
 - ชะกาต
 - พิธีฮัจญ์
 - เมืองมักกะฮ์ ซาอุดิอาระเบีย
 - เริ่ม 8-12 เดือน12
- ศาสนาอิสลามกับโลกสมัยใหม่
 - ไม่มีการตีความทางปรัชญา
 - มีจุดแข็งไม่เคลื่อนไหวตามกระแสวัฒนธรรม

(5) ข้อคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันระหว่างศาสนา

๑. ศาสนาไม่ต่างกันในฐานะเป็นเครื่องมือ
๒. เป็นความเชื่อปัจเจกมีเสรีภาพในการเลือก
๓. ศาสนามุ่งสอนให้คนทำดี